

8. Петрунин Ю.Ю. Миф [Электронный ресурс] / Ю.Ю. Петрунин // Фонд знаний “Ломоносов”. – Режим доступа: <http://www.lomonosov-fund.ru/enc/ru/encyclopedia:0136577>
9. Ревзина О.Г. О соотношении языка и дискурса / О.Г.Ревзина // Функциональная семантика языка, семиотика знаковых систем и методы их изучения: Международная конференция. Тезисы докладов. 22-24 апреля 1997. – М., 1997. – Ч. I. – С. 69-71.
10. Российский гуманитарный словарь [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://slovari.yandex.ru/>
11. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса [Электронный ресурс] / Е.И. Шейгал // Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук. – Режим доступа: <http://www.twirpx.com/file/56756/>

УДК 811.161.2'373.7

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ІЗ ЗНАЧЕННЯМ НЕРОБСТВА (ЛОГІКО-КОГНІТИВНИЙ АСПЕКТ)

Артеменко Г.С., аспірантка

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

У статті виконано логіко-когнітивний аналіз фразеологізмів із семантикою бездіяльності, неробства, марнування часу; простежено основні моделі формування таких фразеологізмів на основі взаємозв'язків між сферою-джерелом та сферою-мішенню виразів; з'ясовано стереотипні уявлення українців про людину ліниву.
Ключові слова: логіко-когнітивна модель, стереотип, фразеологізм із семантикою неробства, сфера-джерело, сфера-мішень.

Artemenko G.S. PHRASEOLOGICAL UNITS WITH A SEMANTIC OF IDLENESS (LOGICAL AND COGNITIVE ASPECTS) / Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine.

В статті представлено логіко-когнітивний аналіз фразеологізмів з семантикою бездіяльності, трата часу; простежено основні моделі формування таких фразеологізмів на основі взаємозв'язків між сферою-джерелом та сферою-мішенню виразів; з'ясовано стереотипні уявлення українців про людину ліниву.

Ключевые слова: логико-когнитивная модель, стереотип, фразеологизм с семантикой безделья, сфера-источник, сфера-мишень.

Artemenko G.S. PHRASEOLOGICAL UNITS WITH A SEMANTIC OF IDLENESS (LOGICAL AND COGNITIVE ASPECTS) / Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine.

The article presents the logical-cognitive analysis of idioms with semantics of inactivity, idleness, waste of time, traced the basic model of such idioms based on the relationship between source domain and target domain of phraseological units, found Ukrainian stereotypes about lazy people.

Key words: logical-cognitive model, stereotype, idiom with semantics of idleness, source domain target domain.

Людина сприймає та аналізує навколишній світ не бездумно чи хаотично, а раціонально, виважено, послідовно. Однак пізнання дійсності не обмежується лише логічними законами та правилами, а дуже часто відбувається на рівні чуттів, вражень, емоцій. Тому мовне позначення реалій, які нас оточують, неоднозначне – номінація може бути як прямою, логічною, так і образною, а іноді цілком алогічною.

Проблеми пізнання світу у їх нерозривному зв'язку із мовою завжди привертала увагу науковців, однак усе більш актуальним у цьому аспекті постає дослідження особливостей фразеологічної номінації, при якій певна ситуація чи явище дійсності крім прямої однослівної назви отримує ще й багатослівне образне фразеологічне найменування. Слова поєднуються у межах одного фразеологізму не за допомогою звичайної лексичної сполучуваності, але й не хаотично. Мотивувальною ознакою, що пов'язує зміст і форму фразеологічних одиниць, є внутрішня форма, і вона виступає засобом перетворення семантики мовного знака в саме такий, а не інакший фразеологізм.

Б. Плотников поняття внутрішньої форми у фразеологізмах пояснює як особливу метафоричну образність й експресивність мовного вираження повторюваних типових фактів, явищ, подій, ситуацій [2, с. 16]. Актуальність дослідження фразеології як уособлення культурних, етнічних, ментальних стереотипів безсумнівна, оскільки “фразеологізми як номінативні одиниці мови є продуктом культурно-

гносеологічної здатності етносу фіксувати як стереотипне власне антропометричне відношення до об'єктивного світу, що з часом перетворюється на прототипове в етносвідомості” [3, с. 11].

Вивчення та узагальнення стереотипних фразеологічних моделей, за допомогою яких раціонально чи образно закодовано людський досвід, забезпечить детальніше та глибше розуміння особливостей взаємозв'язку мови та свідомості в контексті дослідження цілісного процесу пізнання світу. І. Іванова пропонує термін “фразеологізований стереотип”, який пояснює так: це “комунікативна одиниця, фіксована матриця свідомості в ментальному фрагменті, що представлена як лінгвальний фразеологізований комплекс, схематизований стандарт, цілісно відтворюваний, який репрезентує традиційні уявлення народу. Такі стереотипи оформлені за законами певної мови та культурної традиції, вони – утілення досвіду про пізнання дійсності певною групою людей і є типом предмета, події, явища” [1, с. 14]. Виявлення та аналіз таких стереотипних складників у фразеології повинно, на нашу думку, відбуватися у єдності когнітивного (відображення моделі фіксації досвіду фразеологізмами), власне лінгвістичного (вираження ролі відібраних мовних засобів у побудові фразеологічної моделі) та логічного (аналіз раціональної чи ірраціональної основи формування цієї моделі) аспектів дослідження.

Мета нашої статті полягає саме у тому, щоб проаналізувати типові логіко-когнітивні моделі фразеологічних одиниць на позначення бездіяльності людини. Фразеологізми із загальним значенням “бездіяльність, лінь, марнування часу” є частиною загального фразеосемантичного поля “діяльність людини”, яке є одним із ключових понять в українській фразеології.

У логіко-когнітивному трактуванні фразеологія – це спосіб репрезентації знань, одна із складних ментальних структур представлення світового знання, які Дж. Лакофф назвав ідеальними когнітивними моделями [5, с. 68]. Таке тлумачення фразеологізму пов'язане з аналізом регулярного використання в мові “однієї концептуальної сфери на позначення іншої: перша кваліфікується як джерельна (сфера джерела), а інша – як реципієнтна (сфера мішені)” [3, с. 41]. Слідом за Дж. Лакоффом, А.Ланглотц кваліфікує сферу-джерело (source-domain) як буквальне значення фразеологізму, або ж зовнішню форму виразу, а сферу-мету (target domain) – як значення фразеологізму, тобто названий фразеологізмом фрагмент дійсності [8, с. 66]. Відношення між цими двома сферами реалізують особливості світосприйняття та специфіку категоризації і кодифікації знань носіями мови.

А.Ланглотц намагається пояснити феномен фразеотворчості за допомогою процесів творення образів, що лежать в основі фразеологічних виразів, та пізнавальних цілей, які ці вирази задовольняють. Фразеологізми “працюють” як метафоричні моделі, що дозволяють характеризувати абстрактні концептуальні конфігурації на основі конкретних сценаріїв [див. 6]. Фразеологізми використовують конкретну ситуацію як метафоричну модель повторюваності культурно-маркованих ситуацій за участю абстрактних відношень та об'єктів.

Когнітивно-лінгвістичну модель мотивації фразеологізмів на основі концептуальних метафор запропонував Джон Лакофф, намагаючись пояснити цей процес у взаємозв'язку із традиційними уявленнями та асоціативними знаннями, наданими фразеологічним виразом. Людина може активувати багаті концептуальні знання за допомогою накладання буквального значення фразеологізму на фразеологічне; такий процес властивий концептуальним метафорам [див. 5].

Таким чином, логіко-когнітивний аналіз фразеологізмів із семантикою неробства передбачає вибірку фразеологічних одиниць, що узагальнено позначають фрагменти дійсності, асоційовані з бездіяльністю; вирізнення семантичних особливостей таких фразеологізмів; виявлення та характеристику типових моделей кореляції *зовнішня форма – семантика* фразеологізму, тобто специфіки співвідношення між сферою-джерелом та сферою-метою; встановлення національно-культурних стереотипів представлення лінгової людини засобами фразеології.

Для фразеологізмів із значенням бездіяльності в українській мові джерельними найчастіше є такі концептуальні сфери:

– концептуальна сфера “Дурень”. Такі фразеологізми представляють модель “людина бездіяльна – нерозумна людина”, наприклад: *валяти (клеїти) дурня* – “нічого не робити, байдикувати” [4, с. 51], *клеїти (корчити, строїти) дурня* – “нічого не робити, байдикувати” [4, с. 300], *знайшов дурня* – “уживається для вираження незгоди, небажання діяти, виконувати що-небудь” [4, с. 268], *дурних у решето ловити* – “нічого не робити; байдикувати” [4, с. 351]; такі фразеологізми мають негативну конотацію, спрямовані на засудження лінощів та неробства;

– концептуальна сфера “Територія”. Такі фразеологізми встановлюють закономірність: праця – це своя територія, місце у житті. Тому про людей, які не працюють, кажуть: *не знаходити / не знайти [собі] місця* “нудьгувати, ходити без діла” [4, с. 270], *де (куди) діватися / дітися (подітися)* “чим зайнятися, щоб уникнути нудьги, апатії, почуття самотності і т. ін.” [4, с. 201], *втратити ґрунт під ногами*

“переставати бути впевненим у собі, в своїх силах, бути позбавленим того, на чому тримається суспільне чи службове становище, світогляд і т. ін.” [4, с. 137].

Дієслівні компоненти привносять у цілісну семантику фразеологізмів окремі семи свого лексичного значення: *тинятися з кутка в куток* – “не бути зайнятим; байдикувати” [4, с. 711], *блукати (блудити, іти і т. ін.) манівцями (блукати на задвірках)* – “робити щось без чітких орієнтирів, навмання” [4, с. 34], *ганяти вітер по вулицях (по світу)* – “проводити час у розвагах; нічого не робити, нічим не займатися” [4, с. 146], де лексеми *тинятися, блукати* привносять семантику безцільності, а дієслово *ганяти* інтенсифікує загальну фразеологічну семантику бездіяльності, додаючи значення гультійства, тобто діяльності, що не приносить користі.

Фразеологізми *закопувати (заривати) / закопати (зарити) [у землю] свій талант* зі значенням “занедбувати, не розвивати свої здібності” [4, с. 245] та *зупинятися (спинятися) / зупинитися (спинитися) на півдорозі* – “не доводити до завершення, не закінчувати розпочату справу” [4, с. 274] підтверджують модель діяльності – це рух по вертикалі, вказуючи на те, що бездіяльність – це зупинка руху, а занедбання роботи – рух вниз (закопування).

– Концептуальна сфера “Частини тіла”. У більшості виразів щодо цієї сфери семантика бездіяльності є лише одним із кількох значень фразеологізму і дуже часто передається соматизмами: *чухатися в потилицю* – “нічого не робити, бути нерішучим у чому-небудь” [4, с. 773], *знати [тільки] з миски (з носа) та в рот* – “нічого не вміти робити, бути дармоїдом” [4, с. 269], *лупати очима* – “марно витратити час; сидіти без діла” [4, с. 356]. Соматизм як компонент фразеологізму, що вказує на органи чуття, за допомогою яких людина сприймає світ і стає спроможною виконувати дії, переважно використовується із заперечними частками, що вказує на небажання людини рахуватися з дійсністю чи працювати задля неї (*перестати і вухом вести* – “зовсім не звертати уваги, не реагувати, не зважати на що-небудь” [4, с. 60], *вернути (відвертати) ніс (нос, фізіономію, зневажл. рило, пику)* – “не виявляти бажання займатися чим-небудь; цуратися чогось” [4, с. 56], *і вусом (бровою) не вести / не повести* – “зовсім не звертати уваги, не реагувати на що-небудь” [4, с. 60], *й у вус не думи* – “бути байдужим до всього, не турбуватися ні про що” [4, с. 223]). Особливістю семантики таких виразів є наявність, окрім загального значення неробства, додаткової уточнювальної семи – відсутності реакції на навколишню дійсність, яка і є причиною бездіяльності.

Компонент *голова* у складі фразеологізмів із семантикою бездіяльності вказує на розумову діяльність, тобто її відсутність: *дур заходить / зайшов у голову* [4, с. 222], *зайчики в голові стрибають (заєць у голові)* [4, с. 244]. Такі вирази співвідносні із фразеологізмами, для яких донорською є концептосфера “Думка”, наприклад, у виразах *і на (у) думці не було* “хто-небудь не мав намірів робити щось, не припускав чогось” [4, с. 47], *ані (ні) гадки [собі (ані думки)]* “хто-небудь нечутливий, байдужий до всього. Байдуже. Зовсім не турбуватися про кого-, що-небудь, не згадувати кого-, що-небудь. Ні про що не думати” [4, с. 145]. Тут виразно простежується модель “не думати – не робити”.

Неробами, за фразеологічним контекстом української мови, є ті, хто не використовує свої руки і ноги для праці, і про яких, зокрема, кажуть: *і пальцем не торкатися / не торкнутися* – “зовсім нічого не робити для здійснення чого-небудь” [4, с. 717], *склавши (згорнувши, спустивши і т. ін.) руки* – “нічого не роблячи, не працюючи; без діла” [4, с. 657], *згортати (складати) / згорнути (скласти) руки* – “переставати щось робити, ставати пасивним” [4, с. 261] *задерти ноги* – “ледарювати, нічого не робити” [4, с. 243]. Народна мудрість засуджує тих, хто свідомо уникає праці, зокрема фізичної.

– Концептуальна сфера “Смерть”. В українській фразеології бездіяльність корелюється із смертю. Виникає модель “Не працювати – не жити”: *загубити вік (загубити життя)* – “змарнувати кращі роки життя, зробити їх безрадніми, нещасливими” [4, с. 242], *живий труп* – “той, хто позбавлений будь-яких життєвих інтересів, прагнень, бажань; байдужий до всього” [4, с. 725], *ставити / поставити хрест* “переставати займатися чим-небудь, робити щось” [4, с. 689], *[ї] на подзвін не дбати* – “ні про що не думати, не турбуватися про своє майбутнє” [4, с. 189].

Співвідношення неробства із смертю підтверджується тим, що багатозначні фразеологізми на позначення бездіяльності мають одним із значень помирати: *задерти ноги* “1. Померти. 2. Упасти. 3. перев. зі сл. лежати. Ледарювати, нічого не робити” [4, с. 243], *згортати (складати) / згорнути (скласти) руки* “1. Переставати щось робити, ставати пасивним. 2. Умерти” [4, с. 261].

– Концептуальна сфера “Тварини (птахи, комахи)” стала джерелом для фразеологізмів зі стилістичним маркуваннями “зневажливе”, “іронічне”, “жартівливе”: *ворон ((галки, галок і т. ін.) лічити* – “нічого не робити, не працювати, ледарювати” [4, с. 349], *ганяти бліх (собак)* – “не працювати, нічого не робити; байдикувати” [4, с. 146], *давати горобцям дулі* – “ходити без діла; тинятися, байдикувати” [4, с. 176], *ловити мух* марно – “витратити час; байдикувати, гуляти” [4, с. 352]. Модель творення таких фразеологізмів ґрунтується переважно на ірреальній основі, представляє алогічну дію як базу для формування цілісної семантики неробства.

– Концептуальна сфера “Відпочинок”. Для сфери-мети “Бездіяльність” сферою-джерелом найчастіше стає відпочинок у різних формах, найчастіше лежання: *вигріватися на печі* – “зовсім нічого не робити; байдикувати” [4, с. 67], *лежати на перинах (на печі, на подушках і т. ін.)* – “нічого не робити, не перетруджуватися; ледарювати” [4, с. 331], *облежувати боки* – “нічого не робити, ледарювати” [4, с. 450], *лежати лоском* – “бути неприбраним, невпорядкованим і т. ін., нічого не робити, байдикувати якийсь час” [4, с. 331], *лігма (лежнем, лежма і т. ін.) лежати* – “нічого не робити; ледарювати, байдикувати // не діяти, не включатися в активне життя; бути пасивним” [4, с. 331], *справляти посиденьки (рідше сидні)* – “нічого не робити; бути нічим не зайнятим, уникати роботи, походеньки та посиденьки справляти” [4, с. 685], *грати (гратися) в ляльки* – “діяти несерйозно, бути нещирим з ким-небудь і т. ін. гра в ляльки” [4, с. 166]. Така когнітивна модель є цілком виправданою та логічно мотивованою, оскільки засуджує надмірний відпочинок, під час якого людина не працює.

Рідко сферами-джерелами для фразеологізмів із семантикою бездіяльності є “Час” та “Інструмент”. Так, фразеологізм *аби день до вечора* характеризує людину недбайливу, ледачу, безрадісну, без будь-яких перспектив на майбутнє [4, с. 190], ілюструє логічно виправдану когнітивну модель “Марнування життя – марнування часу”, а вираз *виходити / вийти з ладу* – “втрачати працездатність, можливість виконувати що-небудь (про людину); переставати діяти; псуватися, ламатися” [4, с. 9] ілюструє фразеологічний стереотип “Людина – інструмент”, тобто його частину: “Людська бездіяльність – зламанний інструмент”.

На позначення бездіяльності використовуються заперечні конструкції:

а) модель заперечення дії (*ні (ані) за холодну воду* – “нічого не робити; нічим не займатися” [4, с. 122], *не братися / не взятися [і (ні, ані)] за холодну воду* – “нічого не робити; нічим не займатися” [4, с. 45], *[і] через тин не переженеться* – “дуже ледачий” [4, с. 493], *ні (ані) гу-гу* – “нічого не говорити; мовчати; нічого не робити, не братися до роботи; не виконувати чогось конче потрібного, не йти кудись і т. ін.” [4, с. 174]);

б) модель подвійного заперечення дій, явищ, об’єктів (*ні гаряче ні зимно* – “кому-небудь все байдуже, немає зацікавлення в чому-небудь” [4, с. 147], *не горіти і не куритися* – “бути байдужим до чого-небудь” [4, с. 161], *ні грач, ні помагач* – “той, хто не здатний до якоїсь роботи або не бажає її виконувати” [4, с. 168], *ні (не) кувати, ні (не) молоти* – “нічого не робити, не вживати ніяких заходів” [4, с. 319]).

У таких виразах важливими є не донорські джерела, а структура самого фразеологізму та наявність заперечної частки, тобто компоненти фразеологізму не впливають на цілісну семантику, а значення бездіяльності передає схема, що заперечує будь-яку дію.

Окремою групою фразеологізмів із семантикою неробства є алогічні парадоксальні вирази, які побудовані за зразком каламбурів і позначають безглузду, нереальну дію (*решетом у воді зірки ловити* – “марно витрачати час; байдикувати” [4, с. 353], *золоті верби ростуть* – “нічого путнього не виходить” [4, с. 56], *валити через пень колоду* – “робити що-небудь недбало, незграбно, без належного старання та вміння” [4, с. 50], *[по] сім неділь на тиждень справляти (мати)* – “нічого не робити, уникати праці” [4, с. 685], *хоч вовк траву їж* – “абсолютно байдуже, що буде” [4, с. 119]). Такі фразеологізми творять модель, за якою нереальна чи безглузда дія ототожнена з відсутністю дії; той, хто виконує некорисну, непотрібну роботу, фактично не робить нічого.

Таким чином, в українській фразеології представлені такі стереотипи бездіяльної людини: нероба – це дурень, не зовсім розумна людина, яка не має визначеного місця у житті, не працює фізично, виконує безглузді, абсолютно алогічні дії, неправильно сприймає або ж неправильно трактує сприйняту за допомогою органів відчуттів інформацію про навколишню дійсність, відпочиває не так, як годиться, проводить час у розвагах, марнує час. Неочікуваним та цікавим є трактування неробства через образ смерті.

Характеристика типових моделей фразеологізмів із семантикою лінивства є лише частиною загального опису фразеологізмів на позначення діяльності людини, який дасть змогу детально представити особливості стереотипізації дійсності українцями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іванова І.Б. Фразеосемантичне поле “життя/смерть”: національні стереотипи та їх кореляції: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 “Українська мова” / Іванова Ірина Борисівна. – К., 2008. – 22 с.
2. Плотников Б.О. Внутрішня форма мовних одиниць і їх зміст / Б.О. Плотников // Мовознавство. – 1988. – № 5. – С. 8–16.

3. Селіванова О. Нариси з української фразеології (психокогнітивний та етнокультурний аспекти): монографія / Олена Селіванова. – К.– Черкаси: Брама, 2004. – 276 с.
4. Словник фразеологізмів української мови. – К.: Наук. думка, 2003. – 1104 с.
5. Lakoff G. Women, Fire and Dangerous Things / G. Lakoff. – Chicago, L., 1987.
6. Langlotz A. Idiomatic Creativity: A Cognitive-Linguistic Model of Idiom-Representation and Idiom Variation in English / A. Langlotz – Amsterdam-Philadelphia, 2006. – 325 p.

УДК 811.161.1

СЛОВОТВІРНО-КОГНІТИВНА МОДЕЛЬ КОНЦЕПТУ “БАРВИНОК” В УКРАЇНСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

Бабакова О.В., к. філол. н., доцент, Хомчак О.Г., к. філол. н., доцент

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

У статті на матеріалі сучасної української мови репрезентовано словотвірно-когнітивну модель концепту “барвінок”, визначено когнітивні ознаки, що організують його польову структуру, з’ясовано дериваційний потенціал лексем – вербалізаторів досліджуваного концепту.

Ключові слова: концепт, концептосфера, когнітивні ознаки, дериваційне поле.

Бабакова О.В., Хомчак Е.Г. СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНО-КОГНИТИВНАЯ МОДЕЛЬ КОНЦЕПТА “БАРВИНОК” В УКРАИНСКОЙ ЯЗЫКОВОЙ КАРТИНЕ МИРА / Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Україна.

В статье на материале современного украинского языка представлена словообразовательная-когнитивная модель концепта „барвинок”, определены когнитивные признаки, организующие его полевою структуру, выявлен деривационный потенциал лексем – вербализаторов исследуемого концепта.

Ключевые слова: концепт, концептосфера, когнитивные признаки, деривационное поле.

Babakova O.V., Khomchak O.G. WORD-FORMING AND COGNITIVE MODEL OF CONCEPT “PERIWINKLE” IN THE UKRAINIAN LANGUAGE WORLDVIEW / Melitopol State Pedagogical University named after Bogdan Khmelnytsky, Ukraine.

In the article on the basis of the Ukrainian language word-forming and cognitive model of concept “periwinkle” is represented. The cognitive features which organize its field structure are defined. The derivational potential of lexemes – verbalisms of researched concept is found.

Key words: concept, conceptual sphere, cognitive features, derivational field.

Когнітивний напрям сучасної лінгвістики спрямований на вивчення феноменів мови з урахуванням духовних цінностей народу, національно специфічних, зафіксованих колективною свідомістю та мовою певного етносу знань, представлених у вигляді концептів. Отже, стрижневим поняттям когнітивної лінгвістики є концепт, що на сьогодні у зв’язку з різними підходами до визначення його сутності неоднаково тлумачиться мовознавцями. Так, О.Селіванова визначає концепт як інформаційну структуру свідомості, певним чином організовану одиницю пам’яті, яка містить “сукупність знань про об’єкт пізнання, вербальних і невербальних, набутих шляхом взаємодії п’яти психічних функцій свідомого й позасвідомого” [9, с. 256]. У пропонованій роботі „концепт” розглядається як абстрактна одиниця ментального рівня, яка відображає результат пізнання людиною навколишнього світу і в якій акумулюються знання про певний фрагмент дійсності, зокрема – про пізнаваний об’єкт, його властивості, емоційно-оцінне, символічне сприйняття людиною.

Різні аспекти концептосфери були предметом наукових розвідок українських і зарубіжних мовознавців, зокрема Ю.О. Дем’янової (концепт *час*), О.О. Яцкевич (концепт *воля*), О.С. Пальчевської (концепт *шлях*), М.В. Скаб (концептуалізація *сакральної сфери*), М.В. Пименової (концепти *жінка* і *чоловік*) та ін. Увагу дослідників привертала й флороконцепти [7; 8], однак спеціальних досліджень концепту *барвінок*, що є одним із культурно маркованих і значущих для українського етносу, дотепер не було здійснено.

Актуальність цієї статті зумовлена перспективністю вивчення концептів як інформаційних носіїв, що розкривають світогляд народу. Незважаючи на активне вивчення природи концепту, методів його